

Het lokaal netwerk duikt in het decreet naschoolse kinderopvang en vrije tijd

Kris De Visscher en Ben Verstreyden - Demos vzw - Netwerkdag 2019

Demos ...

Demos is een **kenniscentrum**, actief sinds 2008. We houden ons bezig met praktijk- en beleidsontwikkelingen in de sectoren **cultuur, jeugdwerk en sport** met een focus op groepen en praktijken die **ondervertegenwoordigd en onderbelicht** zijn in onze samenleving.

We publiceren boeken en een cahier, organiseren symposia, vormingstrajecten, workshops en andere samenkomsten. We doen onderzoek en geven advies aan organisaties en overheden.

We halen de mosterd bij ...

- **Dossier op de website van VVSG met informatie en inspiratie**
<https://www.vvsg.be/samenleven-gezin-welzijn/kinderopvang-en-gezinsbeleid/regie-buitenschoolse-activiteiten>
- **Pagina op de website van Expoo over kinderopvang, o.a. met toelichting bij het nieuwe decreet**
<https://www.expoo.be/kinderopvang>
- **Publicatie over toegankelijke kinderopvang**
<https://www.expoo.be/doe-pakket-toegankelijke-kinderopvang-voor-iedereen>
- **Elk kind een toekomst. Gemeenten in actie tegen kinderarmoede. Inspirerende praktijken (Koning Boudewijnstichting)**
<https://www.kbs-frb.be/nl/Activities/Publications/2019/20190925NT3>

In deze presentatie

1. Het nieuwe decreet in een notendop
2. Kinderopvang als potentiële bruggenbouwer naar laagdrempelige vrije tijd
3. De kinderopvang: een 'nest' voor alle kinderen?
4. De kinderopvang: een 'web' met andere vrijetijdsactoren uit de buurt?
5. Over de relatie met lokale netwerken vrijetijdsparticipatie

1. Het nieuwe decreet in een notendop

Het decreet werd goedgekeurd in 2019 maar treedt pas in werking in 2021. Verder is er nog een overgangperiode voorzien van 6 jaar. Op dit moment wordt het decreet concreet gemaakt in uitvoeringsbesluiten. Er komt ook een inspiratiekader.

Het decreet beoogt een **geïntegreerd aanbod** van **buitenschoolse activiteiten** voor **alle kinderen** via **samenwerking** tussen relevante actoren (onderwijs, welzijn, jeugd, cultuur en sport) en met een **regierol voor de lokale besturen**

- Lokale besturen krijgen **regie** en **middelen** in handen mbt tot de **organisatie van de buitenschoolse opvang** en de **afstemming tussen buitenschoolse activiteiten**.
- Er gaat bijzondere aandacht aan **kwetsbare gezinnen** en **kinderen met een specifieke zorgbehoefte**.
- Het lokaal bestuur neemt initiatief tot en organiseert een **lokaal samenwerkingsverband**. Samenwerkingsverband adviseert, voert beleid uit, coördineert en stimuleert het gebruik van het Nederlands.

1. Het nieuwe decreet in een notendop

“Het belangrijkste is dat er nu een ruimer kader bestaat voor de opvang, vanaf nu komen in de opvang school, sport, cultuur en deeltijds kunstonderwijs samen. Eindelijk is er afstemming met de vrijetijdsbesteding van de kinderen mogelijk. De samenwerking lokaal tussen opvang en de andere sectoren moet ervoor zorgen dat de verschillende activiteiten op elkaar afgestemd geraken. De lokale besturen krijgen nu de autonomie om die samenwerking vorm te geven.”

“Ook naar inclusie en naar sociaal kwetsbare kinderen moeten de gemeenten aantonen dat ze niet alleen op papier inspanningen doen naar deze kinderen, maar dat ze hen ook effectief bereiken. Lokale besturen krijgen in eerste instantie middelen op basis van de samenstelling van de lokale bevolking, maar na verloop van tijd zullen we de subsidies verdelen op basis van een objectieve parameter/indicator voor het effectieve bereik van kwetsbare gezinnen en kinderen met specifieke zorgbehoeften.”

2. Kinderopvang als potentiële bruggenbouwer naar laagdrempelige vrije tijd

Buitenschoolse opvang kan een laagdrempelige plek worden voor kinderen in armoede en hun gezin (nestfunctie) en een brug bouwen naar andere buitenschoolse activiteiten (webfunctie).

nestfunctie garandeert een veilige en geborgen omgeving waar kinderen zich thuis voelen en (zelf)vertrouwen vinden. Het nest biedt jonge kinderen activiteiten aan en werkt daarvoor waar mogelijk samen met externe partners. Voor oudere kinderen is het nest een sterke uitvalsbasis van waaruit zij ‘vertrekken’ naar een activiteitenaanbod georganiseerd binnen het web. De nestfunctie van het opvangnetwerk zit verankerd in de formele buitenschoolse opvang en de scholen.

webfunctie staat voor een gevarieerd keuzeaanbod van vrijetijdsactiviteiten voor kinderen, in samenwerking met externe partners uit de buurt.

2. Kinderopvang als potentiële bruggenbouwer naar laagdrempelige vrije tijd

Voorbeelden nestfunctie

- Kinderdagverblijf D'n Opvang Oostende - <http://www.denopvang.be> en [documentaire](#) in opdracht van de Koning Boudewijnstichting
- [Koala project](#) Koning Boudewijnstichting
- [Vzw Badje](#) (Brussel)

Voorbeelden webfunctie

- Filmpje van [Kinderkuren](#) uit Leuven
- Artikel over [Eeklo](#)
- Fiche over de Brede School in [Sint-Truiden](#)
- Fiche over Proevertjes op vrijdag uit [Bredene](#)

3. De kinderopvang: een ‘nest’ voor alle kinderen?

Er zijn zeker inspirerende voorbeelden.

Maar op dit moment is zeker nog niet elk opvanginitiatief zo’n nest.

- Kinderopvang is niet per definitie laagdrempelig. Het kader van de vijf (of zeven) B’s: betaalbaarheid, begrijpbaarheid, bruikbaarheid, bereikbaarheid, beschikbaarheid (en betrouwbaarheid en bekendheid) biedt zeker nog een aantal uitdagingen voor de buitenschoolse opvang
- Voor het opbouwen van het noodzakelijke vertrouwen en voor de relatie of band voorafgaand aan de participatie is een opvanginitiatief op zijn beurt afhankelijk van een breder netwerk, van samenwerking met en toeleiding door andere partners die dicht(er) staan bij de gezinnen in armoede/kinderen en jongeren met een handicap
- Inspraak, cocreatie en (mede)eigenaarschap van mensen in armoede binnen de kinderopvang staat op veel plekken nog in zijn kinderschoenen

4. De kinderopvang: een ‘web’ met andere vrijetijdsactoren uit de buurt?

Ook hier zijn er voorbeelden binnen de kinderopvang en daarbuiten (bijvoorbeeld Brede School) die aantonen dat dit kan werken. Vanuit de buitenschoolse opvang kunnen een aantal organisatorische drempels worden weggenomen (aansluitend aan de opvang, vervoer, proeven van het bestaande aanbod) ... maar ...

- Vrijetijdsparticipatie is meer dan praktische drempels overwinnen. Zal er ook ruimte zijn voor minder tastbare drempels en brugfiguren die de gaten dichten?
- Verenigingsondersteuning en individuele toeleiding gaan dikwijls hand in hand. Wie ondersteunt de vrijetijdsactoren om hun drempels duurzaam te verlagen? En om kinderen een warm onthaal te geven en blijvend te betrekken?
- De doorstroom/toeleidingsdroom kreeg al eerder kritiek. Je kan kinderen niet op een abstracte manier toewijzen aan een bepaalde vorm van vrijetijdsbesteding. Maar is er ruimte voor maatwerk? Zit er een divers aanbod in het netwerk?

5. Over de relatie met lokale netwerken vrijetijdsparticipatie

Potentiële win-win tussen lokale netwerken vrijetijdsparticipatie en lokaal samenwerkingsverband rond buitenschoolse opvang en activiteiten:

- Lokale netwerken kunnen informeren over drempels, kunnen interessante partners aanbrengen en financieel ondersteunen (tegemoetkomingen, kortingssystemen, brugfiguren)
- De lokale netwerken zelf zien eveneens hun partnernetwerk vergroten en zien een context om bepaalde maatregelen of doelstellingen met (meer) succes te realiseren

... maar ... het blijft wel afhankelijk van lokale dynamiek (personen, bestaande netwerken, keuzes uit het verleden, bekendheid en beeldvorming van het lokaal netwerk...) – geen Vlaamse ‘verplichting’